

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра фундаментальної математики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Александр ГОЛОВКО

“_____” _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Математичний аналіз

рівень вищої освіти **бакалавр**

галузь знань **11 - Математика та статистика**

спеціальність **111 – Математика, 113 – Прикладна математика**

освітня програма «**Математика», «Прикладна математика**»

вид дисципліни **обов'язкова**

факультет **математики і інформатики**

2022 / 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченого радиою факультету математики і інформатики

29 серпня 2022 року, протокол № 7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

**Вячеслав ГОРДЕВСЬКИЙ, доктор фізико-математичних наук, професор,
професор кафедри фундаментальної математики.**

**Володимир ДУБОВИЙ, доктор фізико-математичних наук, професор,
професор кафедри фундаментальної математики.**

**Олександр РЕЗУНЕНКО, доктор фізико-математичних наук, доцент,
доцент кафедри фундаментальної математики.**

Програму схвалено на засіданні кафедри фундаментальної математики
протокол № 1 від 26 серпня 2022 року.

Завідувач кафедри

Олександр ЯМПОЛЬСЬКИЙ

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної) програми «Математика»

Гарант освітньої (професійної)

програми

Олександр ЯМПОЛЬСЬКИЙ

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної) програми «Прикладна
математика»

Гарант освітньої (професійної)
програм

Світлана ІГНАТОВИЧ

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету математики і
інформатики.

протокол № 1 від 29 серпня 2022 року.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “математичний аналіз” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки « бакалавр»

спеціальності **111 – Математика, 113 – Прикладна математика**

освітня програма «**Математика**», «**Прикладна математика**»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є надання майбутнім спеціалістам знань у галузі сучасного математичного аналізу.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є навчання студентів теоретичним основам і методам математичного аналізу та застосуванню цих методів для розв’язання різноманітних задач теоретичного та практичного характеру.

1.3. Кількість кредитів – **30**

1.4. Загальна кількість годин – **900**

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1, 2-й	
Семестр	
1, 2, 3, 4-й	
Лекції	
224 год.	
Практичні заняття	
256 год.	
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
420 год.	
у тому числі індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання:

знати:

- теорію дійсних чисел;
- властивості границь числових послідовностей та числових функцій;
- властивості неперервних функцій ;
- диференціальнечислення функцій однієї змінної;
- методи інтегрування для знаходження первісних функцій;
- теорію інтеграла Рімана на відрізку та її застосування;
- теорію збіжності невласних інтегралів Рімана;
- теорію збіжності числових рядів;
- теорію рівномірної збіжності функціональних послідовностей та рядів;
- теорію степеневих рядів;
- елементи теорії метричних, нормованих та евклідових просторів;
- властивості границь функцій кількох змінних;
- властивості неперервних функцій кількох змінних;
- диференціальнечислення функцій кількох змінних;
- теореми існування та диференційовності неявних функцій;
- теорію внутрішніх та умовних екстремумів функцій кількох змінних;
- теорію збіжності інтегралів, що залежать від параметру;
- властивості ейлеревих інтегралів;
- властивості функцій обмеженої варіації;
- теорію інтеграла Стілтьєса;
- теорію кратного інтеграла Рімана та її застосування;
- теорію криволінійних інтегралів першого та другого роду;
- теорію поверхневих інтегралів першого та другого роду;
- формули Гріна, Гаусса-Остроградського, Стокса;

уміти:

- знаходити границі послідовностей і функцій;
- досліджувати функції на неперервність і рівномірну неперервність;
- диференціювати складні та обернені функції;
- користуватися розвиненням функції за формулою Тейлора;
- застосовувати формулу Лейбніца;
- досліджувати функції на монотонність та опуклість;
- досліджувати функції на екстремум;
- користуватися правилом Лопітала;
- будувати графік функції або кривої, що задана параметрично, з використанням диференціального числення;
- застосовувати таблицю первісних основних елементарних функцій і методи інтегрування для знаходження первісних більш складних функцій;
- досліджувати функцію на інтегровність за Ріманом;
- застосовувати формулу Ньютона-Лейбніца, метод інтегрування частинами та заміну змінних для обчислення інтегралів Рімана;

- застосовувати інтеграл Рімана в геометрії, механіці, фізиці;
- досліджувати на абсолютно та умовну збіжності невласні інтеграли Рімана;
- досліджувати на абсолютно та умовну збіжності числові ряди;
- досліджувати на рівномірну збіжність функціональні послідовності та ряди;
- отримувати розвинення функцій у ряд Тейлора;
- диференціювати функції багатьох змінних;
- диференціювати неявно задані функції;
- досліджувати на внутрішній та умовній екстремум функції багатьох змінних;
- досліджувати на рівномірну збіжність невласні інтеграли що залежать від параметру;
- застосовувати методи диференціювання та інтегрування за параметром для обчислення інтегралів;
- обчислювати кратні інтеграли за допомогою теореми Фубіні та заміни змінних;
- обчислювати криволінійні та поверхневі інтеграли першого та другого родів;
- застосовувати формули Гріна, Гауса-Остроградського, Стокса для обчислення криволінійних та поверхневих інтегралів;
- застосовувати методи теорії поля;

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Дійсні числа та відображення

Тема 1. Основні поняття про дійсні числа та відображення

1. Раціональні числа та їх зображення на числовій прямій. Означення ірраціонального числа. Дійсні числа та їх зображення за допомогою нескінченних десятковими дробами.
2. Модуль дійсного числа та його властивості. Зв'язок з віддаллю на прямій.
3. Квантори загальності та існування.
4. Поняття функції. Сюр'ективні, ін'ективні та біективні відображення. Приклади.
5. Складна функція. Обернена функція. Приклади.
6. Графік функції. Графік чисової функції. Графік оберненої функції. Приклади.
7. Функції, обернені до тригонометричних функцій.

8. Ціла і дробова частини дійсного числа. Функції $y = [x]$, $y = \{x\}$.
9. Поняття елементарної функції. Приклади.

Тема 2. Елементарні функції та їх властивості

1. Квадратична функція. Вилучення повного квадрату. Побудова графіка квадратичної функції за допомогою паралельного перенесення та перетворення подібності.
2. Степенева функція. Значення степеневої функції, якщо показник є цілим додатним числом, цілим від'ємним числом, раціональним числом.
3. Показникова функція та її властивості.
4. Логарифмічна функція та її властивості. Графік логарифмічної функції.

Розділ 2. Границя чисової послідовності та функції

Тема 1. Границя чисової послідовності

1. Окіл точки на числовій прямій. Означення чисової послідовності. Означення границі чисової послідовності (випадок скінченної границі). Приклади.

2. Основні теореми про границі числових послідовностей: єдиність границі; границя модулів елементів збіжної послідовності; обмеженість збіжної послідовності; властивість відмежування від нуля.
3. Нескінченно малі послідовності та їх властивості.
4. Арифметичні дії над збіжними послідовностями.
5. Нескінченно великі послідовності та їх зв'язок з нескінченно малими послідовностями.
6. Невласні елементи числової прямої та їх околи. Загальне означення границі числової послідовності.
9. Монотонні послідовності. Теорема Вейєрштрасса.
10. Число e .

Тема 2 . Границя числової функцій однієї змінної

1. Означення границі функції в точці по Коши.
2. Загальне означення границі функції в точці на мові околів (випадки скінчених та нескінчених границь).
3. Основні теореми про границі функції: єдиність границі; границя модуля функції; обмеженість функції, яка має скінченну границю; властивість відмежування від нуля.
4. Нескінченно малі функції та їх властивості.
5. Нескінченно великі функції та їх зв'язок з нескінченно малими функціями.
6. Перша чудова границя.
7. Еквівалентні функції. Теорема про заміну функцій на еквівалентні при обчислюванні границь.
8. Символ Ландау о та його властивості.
9. Критерій еквівалентності функцій.
10. Друга чудова границя.
11. Найважливіші граници аналізу.
12. Означення неперервності функції в точці. Геометричний зміст неперервності.
13. Монотонні функції. Теорема Вейєрштрасса.
14. Критерій Коши існування скінченої границі у функції.

Розділ 3. Диференціальнечислення функцій однієї змінної

1. Означення похідної. Фізичний зміст похідної. Зв'язок з неперервністю.
2. Геометричний зміст похідної.
3. Означення диференціала функції в точці. Геометричний зміст диференціала.
4. Арифметичні дії над функціями, які мають скінченну похідну.
5. Похідна оберненої функції.
6. Таблиця похідних основних елементарних функцій.
7. Похідна складної функції.

Розділ 4. Точні межі числових множин та часткові граници послідовностей.

1. Принцип Кантора стяжних відрізків.
2. Точні верхня та нижня межі числової множини. Критерій точної верхньої (нижньої) межі. Теорема про існування точної верхньої (нижньої) межі.
3. Означення підпослідовності. Розширення числової прямі. Означення часткової граници послідовності на розширеній числовій прямій.

4. Лема Больцано- Вейєрштрасса. Непорожність множини часткових границь послідовності.
5. Означення фундаментальної числової послідовності. Критерій Коши збіжності послідовності.

Розділ 5. Неперервність функції однієї змінної

Тема 1. Локальні властивості неперервних функцій.

1. Різні означення неперервності функції в точці: за Кантором, за Коши (на мові $\varepsilon - \delta$ і на мові околів), за Гейне, геометричний зміст неперервності, означення неперервності на мові приростів аргументу та функції.
2. Означення неперервності функції на множині. Одностороння неперервність. Означення точки розриву функції. Класифікація точок розриву
3. Арифметичні дії над неперервними функціями.
4. Неперервність складної функції.

Тема 2. Глобальні властивості неперервних функцій.

5. Перша та друга теореми Больцано-Коши.
6. Точки розриву монотонної функції.
7. Теорема про існування та неперервність оберненої функції.
8. Неперервність елементарних функцій.
11. Перша та друга теореми Вейєрштрасса.
12. Поняття рівномірної неперервності. Теорема Кантора.
13. Теорема про збереження знаку неперервною функцією.

Розділ 6. Диференціал. Застосування диференціального числення функцій однієї змінної.

Тема 1. Похідні та диференціали вищих порядків.

1. Інваріантність форми першого диференціала.
2. Диференціал як джерело наближених формул.
3. *Похідні вищих порядків.*
4. Формули для n -ої похідної функцій:
5. Формула Лейбніца.
6. Диференціали вищих порядків.
7. Порушення інваріантності форми другого диференціала.

Тема 2. Дослідження функцій за допомогою диференціального числення

1. Основні теореми диференціального числення: лема про точку зростання (спадання) функції, теорема Ферма, теорема Ролля, теорема Лагранжа та наслідки із неї, теорема Коши.
2. Параметрично визначені криві. Теорема про їх диференційованість. Приклади. Циклоїда. Гиперболічні функції та їх похідні.
3. Перше та друге правила Лопіталя (без доведення). Приклади.
4. Формула Тейлора для полінома.

5. Формула Тейлора з залишковим членом у формі Пеано для довільної функції.
6. Залишковий член у формулі Тейлора у формі Лагранжа.
7. Розкладність елементарних функцій за формулою Маклорена:
8. Умова сталості функції.
9. Умова монотонності функції.
10. Означення локального та абсолютноого екстремумів. Необхідна умова локального екстремуму.
11. Достатня умова локального екстремуму у термінах першої похідної.
Приклади дослідження функцій на локальний та абсолютноий екстремуми.
12. Достатня умова локального екстремуму у термінах другої похідної.
13. Означення опуклої та угнутої функції.
14. Умови опукlosti функції у термінах першої та другої похідної.
15. Точки перегину. Необхідні та достатні умови точок перегину.
16. Асимптоти графіка функції.
17. Загальна схема побудови графіка функції. Приклади.
18. Графіки раціональних функцій.
19. Графіки параметрично визначених функцій.
20. Графіки функцій у полярних координатах.

*Розділ 7. Інтегральне числення функцій
однієї змінної*

Тема 1. Невизначений інтеграл

1. Означення первісної та невизначеного інтеграла. Таблиця невизначених інтегралів.
2. Лінійність невизначеного інтеграла.
3. Інтегрування за допомогою підстановки.
4. Інтегрування частинами.
5. Постановка задачі про інтегрування у скінченому вигляді.
6. Інтегрування раціональних функцій. Метод Остроградського.
7. Інтегрування ірраціональних функцій. Підстановки Ейлера.
Інтегрування біномного диференціала.
8. Інтегрування тригонометричних функцій.

*Тема 2. Визначений інтеграл Рімана та
його застосування*

1. Зв'язок первісної з площею криволінійної трапеції.
2. Задача про обчислення площи криволінійної трапеції.
3. Означення визначеного інтеграла Рімана. Необхідна умова інтегровності за Ріманом.
4. Коливання функції на множині.
5. Верхні та нижні інтегральні суми Дарбу. Зв'язок з інтегральними сумами Рімана.
6. Властивості верхніх та нижніх інтегральних сум Дарбу.
7. Означення верхнього та нижнього інтегралів Дарбу. Зв'язок між ними.
8. Верхній та нижній інтеграли Дарбу як границі відповідних сум Дарбу.
9. Критерій Дарбу інтегровності функції за Ріманом.
10. Критерій Рімана.
11. Критерій інтегровності функції за Ріманом у термінах коливань функції.
12. Класи інтегровних за Ріманом функцій: неперервні функції, функції зі скінченною множиною точок розриву, монотонні функції.
13. Властивості інтегровних за Ріманом функцій.

14. Лінійність інтеграла Рімана.
15. Адитивність інтеграла Рімана відносно відрізка інтегрування.
16. Монотонність інтеграла Рімана.
17. Оцінки для інтеграла Рімана.
11. Теорема про середнє значення для інтеграла Рімана.
12. Перша теорема про середнє значення для інтеграла Рімана.
13. Властивості визначеного інтеграла Рімана зі змінною верхньою межею.
14. Існування первісної для неперервної функції.
15. Формула Ньютона-Лейбніца.
16. Інтегрування частинами для визначеного інтеграла Рімана.
17. Заміна змінної для визначеного інтеграла Рімана.
18. Перетворення Абеля та його застосування. Формули Бонне.
Друга теорема про середнє значення для інтеграла Рімана.
19. Означення довжини кривої та її властивості. Спряжені криві.
20. Довжина параметрично визначеної кривої. Натуральний параметр.
Різні випадки визначення кривих.
21. Площа криволінійної трапеції. Площа криволінійного сектора.

Тема 3. Невласні інтеграли

1. Означення невласних інтегралів першого та другого роду. Геометричний зміст.
Лінійність невласних інтегралів. Приклади.
2. Формула Ньютона-Лейбніца для невласних інтегралів.
Інтегрування частинами для невласних інтегралів.
3. Еталонні інтеграли.
4. Критерій Коші збіжності невласних інтегралів.
Абсолютно та умовно збіжні невласні інтеграли.
5. Критерій збіжності невласних інтегралів. від невід'ємних функцій. Наслідок.
6. Ознаки порівняння для невласних інтегралів від невід'ємних функцій.
7. Ознаки порівняння у граничній формі для невласних інтегралів першого роду від невід'ємних функцій. Приклади.
8. Ознаки Абеля та Діріхле збіжності для невласних інтегралів першого роду.
9. Невласні інтеграли з декількома особливостями. Приклади.
10. Гамма-функція Ейлера.
11. Бета-функція Ейлера.
12. Інтеграл Ейлера-Пуассона.
13. Інтеграл Діріхле.
14. Головне значення невласного інтеграла. Приклади.

Розділ 8. Числові та функціональні ряди

Тема 1. Числові ряди

1. Означення числового ряду. Часткові суми числового ряду. Поняття збіжності. Зв'язок числових рядів з числовими послідовностями. Приклади.
2. Необхідна ознака збіжності числового ряду.
3. Залишок числового ряду. Лінійні операції над збіжними рядами.
4. Критерій Коші збіжності числового ряду. Абсолютно та умовно збіжні числові ряди
5. Зв'язок числових рядів з невласними інтегралами.
6. Критерій збіжності рядів з невід'ємними елементами.
7. Інтегральна ознака Коші збіжності числового ряду.
8. Еталонні ряди.
9. Ознака порівняння для рядів з невід'ємними елементами.
10. Ознаки порівняння у граничній формі для рядів з невід'ємними елементами.

11. Ознака Даламбера. Границя форма. Приклади.
12. Радикальна ознака Коші. Границя форма. Приклади.
13. Ознаки Даламбера та Коші для рядів з довільними елементами.
14. Знакопереміжні ряди. Ознака Лейбніца. Оцінка залишку ряду Лейбніца.
15. Ознаки Абеля та Діріхле (без доведення). Порівняння з ознакою Лейбніца.
16. Властивість переставності абсолютно збіжних рядів. Порушення властивості переставності умовно збіжними рядами. Теорема Рімана.
17. Добуток рядів. Теорема Коші.

Тема 2. Функціональні ряди

1. Поточкова та рівномірна збіжність послідовності функцій. Приклади.
2. Поточкова та рівномірна збіжність функціонального ряду. Приклади.
3. Критерій Коші рівномірної збіжності послідовності функцій та функціонального ряду. Необхідна умова рівномірної збіжності функціонального ряду.
4. Ознака Вейєрштрасса.
5. Неперервність граничної функції та суми ряду.
6. Почленне інтегрування функціонального ряду. Інтегрування послідовності функцій.
7. Почленне диференціювання функціонального ряду. Диференціювання послідовності функцій

Тема 3. Степеневі ряди

1. Поняття віддалі в комплексній площині. Властивості віддалі.
2. Поняття околу точки в комплексній площині. Розширення комплексна площа.
3. Поняття границі послідовності комплексних чисел. Властивості збіжних послідовностей.
4. Нескінченно малі послідовності та їх властивості.
5. Нескінченно великі послідовності та їх зв'язок з нескінченно малими послідовностями.
6. Арифметичні дії над збіжними послідовностями.
7. Покоординатний характер збіжності послідовності комплексних чисел.
8. Критерій Коші збіжності послідовності комплексних чисел.
9. Означення граничної точки множини в комплексній площині. Критерій граничної точки множини.
10. Означення границі комплексно-значної функції в точці по Коші і по Гейне та їх еквівалентність.
11. Означення неперервності комплексно-значної функції в точці по Коші і по Гейне.
12. Арифметичні дії над неперервними функціями.
13. Поняття ряду комплексних чисел. Часткові суми числового ряду. Поняття збіжності. Зв'язок числових рядів з числовими послідовностями. Приклади.
14. Необхідна ознака збіжності числового ряду.
15. Критерій Коші збіжності ряду комплексних чисел.
16. Ознака Даламбера для рядів комплексних чисел. Границя форма.
17. Радикальна ознака Коші для рядів комплексних чисел. Границя форма.
18. Послідовності та ряди комплексно значних функцій. Поточкова та рівномірна збіжність.
19. Критерій Коші рівномірної збіжності послідовності комплексно-значних функцій та функціонального ряду. Необхідна умова рівномірної збіжності функціонального ряду.
20. Ознака Вейєрштрасса рівномірної збіжності функціонального ряду комплексно-значних функцій.
21. Неперервність граничної функції та суми ряду.

17. Означення степеневого ряду. Круг збіжності. Радіус збіжності.
Формула Коші- Адамара. Приклади.
18. Перша теорема Абеля. Властивості степеневого ряду в крузі збіжності:
неперервність, почленне інтегрування, почленне диференціювання.
19. Ряди Тейлора та Маклорена. Критерій розкладу функції у ряд Тейлора.
20. Розклад елементарних функцій у ряд Тейлора.

*Розділ 9. Диференціальне числення
функцій кількох змінних*

Тема 1. Метричні простори

1. Означення МП. Означення віддалі та її властивості. Приклади МП.
2. Лінійні нормовані простори (ЛНП). Означення норми та її властивості,
зв'язок з віддаллю. Приклади ЛНП:
3. Лінійні нормовані простори зі скалярним добутком. Означення скалярного
добутку та його властивості. Нерівність Коші- Буняковського- Шварца.
Зв'язок скалярного добутку із нормою та віддаллю. Приклади ЛНП
зі скалярним добутком:
4. Відкрита та замкнена кулі в МП. Збіжні послідовності в МП та їх
властивості. Окіл точки в МП.
5. Покоординатний характер збіжності у просторах R^n .
6. Характер збіжності у просторі R^n .
7. Характер збіжності у просторі R^n . Збіжність у середньому квадратичному.
8. Неперервність віддалі у МП.
9. Границя точки множини у МП. Критерій граничної точки.
10. Внутрішність, зовнішність та межа множини у МП.
11. Відкриті множини та їх властивості.
12. Замкнені множини та їх властивості. Зв'язок з відкритими множинами.
Зв'язок із множиною граничних точок.
13. Операція замкнення множини в МП.
14. Відкрита куля в МП є відкритою множиною, а замкнена куля є замкненою
множиною.
15. Фундаментальні послідовності в МП. Зв'язок між фундаментальністю та
збіжністю послідовності. Поняття повноти МП. Повнота дійсної прямої.
16. Теорема про поповнення МП (без доведення). Приклади поповнення МП.
Поповнення множини раціональних чисел до множини дійсних чисел.
17. Повнота простору R^n .
18. Повнота простору С.
19. Лема Больцано – Вейєрштрасса для С.
20. Компакти в МП. Необхідні умови компакту в МП.
21. Опис компактів в R^n . Приклади.
22. Відображення МП. Означення границі відображення в точці по Гейне та
Коші. Їх еквівалентність.
23. Означення неперервності відображення в точці по Гейне та Коші.
Неперервність відображення на множині. Зв'язок неперервності відобра-
ження з відкритими множинами.
24. Неперервність суперпозиції відображень.
25. Неперервний образ компакту. Узагальнення I та II теорем Вейєрштрасса.
26. Рівномірно неперервні відображення. Узагальнення теореми Кантора.
27. Віддаль між множинами в МП. Досяжність віддалі між компактом та
замкненою множиною в
28. Поняття зв'язності множини в МП. Критерій зв'язності множини в МП на

- мові локально сталих функцій. Зв'язність відрізка на прямій.
29. Узагальнення I та II теорем Больцано - Коши.
 30. Лінійна зв'язність множини в МП.
 31. Поняття області в R^n . Лінійна зв'язність області.
 32. Опис компактів в R^n на мові відкритих покриттів.
 33. Принцип стискальних відображенень.
 34. Числові функції n змінних. Відображення із R^n в R^1 . Неперервність таких відображень та їх властивості.
 35. Відображення із R^n в R^m . Зв'язок неперервності таких відображень з неперервністю координатних функцій.

*Тема 2. Диференціальне числення
функцій кількох змінних*

1. Означення частинної похідної. Приклади її обчислювання.
2. Диференціованість функції декількох змінних. Зв'язок із неперервністю.
Необхідні та достатні умови диференціованості. Поняття неперервної диференціованості функції декількох змінних в точці і на множині.
Приклади дослідження функцій на диференціованість.
3. Диференціованість складної функції. Різні випадки.
4. Повний диференціал функції декількох змінних та його властивості.
Градієнт функції. Інваріантність форми першого диференціала.
5. Теорема Лагранжа про середнє значення. Наслідок стосовно функції з нульовим градієнтом.
6. Відображення із R^n в R^1 . Необхідна і достатня умова диференційованості такого відображення. Геометричний зміст похідної. Довжина дуги гладкої кривої в R^n . Випадок натуральної параметризації.
7. Лема про похідну за напрямком. Наслідки: геометричний зміст градієнта, незалежність градієнта від вибору ортонормованої системи координат, шкала розподілу швидкостей зміни функції в точці. Узагальнення леми про похідну за напрямком.
8. Поняття про дотичну до поверхні площину. Розшарування області на поле градієнтів та еквіпотенціальні поверхні. Градієнт як нормаль до еквіпотенціальної поверхні. Рівняння дотичної площини.
9. Геометричний зміст повного диференціала.
10. Похідні вищих порядків. Рівність мішаних частинних похідних.
11. Диференціали вищих порядків. Порушення інваріантності форми диференціалів вищих порядків.
12. Формула Тейлора. Оцінка залишкового члена у формулі Тейлора.
13. Означення локального та абсолютноного екстремумів функції декількох змінних. Необхідна умова локального екстремуму.
14. Класифікація квадратичних форм. Критерій Сільвестра. Достатні умови локального екстремуму функції декількох змінних.

Тема 3. Відображення із R^n в R^m .

1. Лінійні відображення із R^n в R^m . Норма лінійного відображення та її властивості.
2. Диференціованість відображення із R^n в R^m . Необхідні та достатні умови диференціованості. Матриця Якобі відображення (похідна відображення) та її структура.
3. Правила для знаходження похідних відображень.
4. Похідна суперпозиції відображень.

5. Якобіан. Властивості якобіанів.
6. Означення неявної числової функції від однієї змінної. Теорема про існування та диференційованість неявної числової функції від однієї змінної. Наслідок.
7. Поняття про гомеоморфізм та дифеоморфізм.
8. Теорема про локальний дифеоморфізм (про обернену функцію).
9. Означення неявного відображення. Теорема про існування та диференційованість неявного відображення. Наслідок.
10. Поняття про функціональну незалежність набору числових функцій. Необхідні умови функціональної залежності. Наслідок.
11. Теорема про ранг матриці Якобі.
12. Поняття про умовний екстремум функції декількох змінних. Приклади.
13. Необхідні умови умовного екстремуму функції. Правило множників Лагранжа. Приклади.
14. Достатні умови умовного екстремуму функції. Приклади.

Розділ 10. Кратний інтеграл Рімана та його застосування

1. Бруси в R^n . Об'єм бруса та його властивості.
2. Означення інтеграла Рімана по брусу в R^n . Необхідна умова інтегровності по бrusu за Ріманом.
3. Верхні та нижні інтегральні суми Дарбу. Зв'язок з інтегральними сумами Рімана.
4. Властивості верхніх та нижніх інтегральних сум Дарбу.
5. Означення верхнього та нижнього інтегралів Дарбу. Зв'язок між ними.
6. Верхній та нижній інтеграли Дарбу як границі відповідних сум Дарбу.
7. Критерій Дарбу інтегровності функції за Ріманом по бrusu.
8. Критерій Рімана.
9. Критерій інтегровності функції за Ріманом у термінах коливань функції. Наслідок. Інтегровність за Ріманом неперервних функцій.
10. Арифметичні операції з функціями, які інтегровані за Ріманом по бrusu.
11. Лінійність інтеграла Рімана. Монотонність інтеграла Рімана.
12. Кільце множин. Приклади. Кільце брусків
13. Зовнішня та внутрішня міри Жордана. Множини, вимірні за Жорданом. Mіра Жордана.
14. Зв'язок множини, вимірної за Жорданом, із інтегровністю за Ріманом по бrusu її характеристичної функції.
15. Інтеграл Рімана по множині, яка вимірна за Жорданом. Лема про спадковість.
16. Арифметичні операції з функціями, інтегрованими за Ріманом по множині, яка вимірна за Жорданом.
17. Лінійність інтеграла Рімана по множині, яка вимірна за Жорданом.
18. Адитивність інтеграла Рімана відносно області інтегрування.
19. Властивості множин, вимірних за Жорданом. Властивості міри Жордана.
20. Монотонність інтеграла Рімана по множині, яка вимірна за Жорданом.
21. Оцінки інтеграла Рімана по множині, яка вимірна за Жорданом.
22. Теорема про середнє значення для інтеграла Рімана по множині, яка вимірна за Жорданом.
23. Геометричний зміст інтеграла Рімана по множині, яка вимірна за Жорданом.
24. Неперервність інтеграла Рімана знизу.
25. Функції множин. Означення границі по Коши і по Гейне та їх еквівалентність. Похідна функції множини в точці.
26. Похідна інтеграла Рімана відносно області інтегрування.
27. Властивості інтеграла Рімана як функції множини: адитивність відносно

- області інтегрування, неперервність знизу, існування похідної.
28. Адитивні функції множини. Властивість типу К. Адитивні функції множини з нульовою похідною. Узагальнена формула Ньютона-Лейбніца.
Зв'язок між адитивними функціями множини та первісними.
 29. Циліндричні множини. Зведення кратного інтеграл Рімана по циліндричній множині до повторного. Приклади.
 30. Об'єм р-вимірного косого бруса. Рекурентна формула для об'єму р-вимірного косого бруса.
 31. Визначник Грама. Рекурентна формула для визначника Грама.
Зв'язок з об'ємами р-вимірних косих брусів.
 32. Геометричний зміст якобіана.
 33. Заміна змінної під знаком кратного інтеграла Рімана. Випадок порушення умов дифеоморфізму. Приклади.
 34. Елементарна гладка регулярна крива. Новий підхід до поняття довжини кривої.
Елементарна гладка регулярна поверхня в і поняття її площини.
 35. Формула для площини елементарної гладкої регулярної поверхні

Розділ 11. Криволінійні та поверхневі інтеграли. Теорія поля

Тема 1. Криволінійні інтеграли

1. Криволінійний інтеграл першого роду. Означення. Фізичний зміст.
Властивості. Зведення криволінійного інтеграла першого роду до визначеного.
2. Скалярні та векторні поля.
3. Криволінійний інтеграл другого роду. Означення. Фізичний зміст.
Властивості. Зведення криволінійного інтеграла другого роду до визначеного. Зв'язок між криволінійними інтегралами першого та другого роду.
4. Оцінки для криволінійних інтегралів першого та другого роду.
5. Диференціальні форми нульового та першого степеня. Фізичний зміст диференціальної форми першого степеня.
6. Криволінійний інтеграл другого роду як криволінійний інтеграл від диференціальної форми першого степеня.
7. Наближення криволінійного інтеграла другого роду вздовж кривої криволінійним інтегралом вздовж ламаної.
8. Формула Гріна. Випадок багатозв'язної області. Застосування до обчислювання площ множин. Приклади.

Тема 2. Поверхневі інтеграли

1. Поверхневий інтеграл першого роду. Означення. Фізичний зміст.
Властивості. Зведення поверхневого інтеграла першого роду до подвійного інтеграла.
2. Орієнтована поверхня. Приклад неорієнтованої поверхні. Листок Мебіуса.
3. Диференціальні форми в \mathbb{R}^3 . Фізичний зміст диференціальної форми другого степеня. Геометричний зміст диференціальної форми третього степеня.
4. Поверхневий інтеграл другого роду як поверхневий інтеграл від диференціальної форми другого степеня. Означення. Фізичний зміст.
Властивості. Зведення поверхневого інтеграла другого роду до подвійного інтеграла. Зв'язок між поверхневими інтегралами другого та першого роду.

Тема 3. Теорія поля

1. Формула Гаусса-Остроградського.

2. Оператор набла (Гамільтона). Означення дивергенції та її фізичний зміст.
Незалежність дивергенції від вибору ортонормованої системи координат.
3. Приклади застосування формули Гаусса-Остроградського. Закон Архимеда.
4. Циркуляція векторного поля. Орієнтація замкненої кривої на
орієнтованій поверхні. Формула Стокса.
5. Означення ротора та його фізичний зміст. Незалежність ротора від вибору
ортонормованої системи координат.
6. Незалежність криволінійного інтеграла другого роду від шляху інтегру-
вання. Зв'язок з повним диференціалом.
7. Відновлення функції по її повному диференціалу. Приклади.
8. Незалежність криволінійного інтеграла другого роду від шляху інтегру-
вання. Зв'язок з циркуляцією.
9. Однозв'язність області в \mathbb{R}^2 та в \mathbb{R}^3 .
10. Незалежність криволінійного інтеграла другого роду від шляху інтегру-
вання. Зв'язок з ротором.
11. Незалежність криволінійного інтеграла другого роду від шляху інтегру-
вання. Підсумкова теорема. Зауваження до теореми.
12. Потенціальні поля.
13. Векторні лінії та векторні трубки. Соленоїдальні поля.
14. Операція зовнішнього диференціювання та її властивості.
15. Загальний вигляд формули Стокса. Дії з оператором набла. Приклади.

Розділ 12. Інтеграли, що залежать від параметра

1. Власні інтеграли, що залежать від параметра. Теореми про неперервність
та заміну порядку інтегрування.
2. Власні інтеграли, що залежать від параметра. Теореми про диференцію-
вання. Загальний випадок. Приклади.
3. Невласні інтеграли першого роду, що залежать від параметра. Означення
рівномірної збіжності.
4. Зв'язок між невласними інтегралами першого роду та функціональними рядами.
5. Теореми про неперервність та заміну порядку інтегрування для невласних інтегралів
першого роду.
6. Теорема про диференціювання невласних інтегралів першого роду.
7. Критерій Коші рівномірної збіжності невласних інтегралів першого роду.
8. Ознака Вейєрштрасса рівномірної збіжності невласних інтегралів першого роду.
9. Ознаки Абеля, Діріхле та Діні рівномірної збіжності невласних інтегралів
першого роду.
10. Теорема про заміну порядку інтегрування для двох невласних інтегралів першого
роду.
11. Інтеграл Діріхле.
12. ІнтегралPuассона.
13. Інтеграли Лапласа та інтеграли Фруллані..
14. Гамма функція Ейлера. Область визначення відповідного інтеграла.
Диференційованість гамма функції. Побудова графіка на всій числовій осі.
15. Бета функція Ейлера та її властивості.
16. Зв'язок між гамма та бета функціями.

3. Структура навчальної дисципліни

I семестр

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1 0	11	12	1 3
---	---	---	---	---	---	---	---	---	--------	----	----	--------

Розділ 10. Кратний інтеграл Рімана та його застосування

Разом за розділом 10	66	18	20			28						

Розділ 11. Криволінійні та поверхневі інтеграли. Теорія поля

Тема 1. Криволіній-ні інтеграли	40	10	10			20						
Тема2. Поверхневі інтеграли.	40	10	10			20						
Тема 3. Теорія поля	60	16	14			30						
Разом за розділом 11	140	36	34			70						

Розділ 12. Інтеграли, що залежать від параметра

Разом за розділом 8	34	10	10			14						
Разом за IV семестр	240	64	64			11 2						
	900	22 4	25 6			42 0						

4. Теми практичних занять**I семестр**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Функції та їх графіки, обернені функції	6

2	Елементарні функції, перетворення графіків	6
3	Деякі неелементарні функції та її властивості	4
4	Границя числової послідовності, невизначеності	6
5	Шкала зростання послідовностей	6
6	Границя числової функції однієї змінної	8
7	Еквівалентні функції, таблиця еквівалентностей	6
8	Контрольна робота	2
9	Неперервність в точці, типи розривів	6
10	Обчислення похідних, таблиця та правила	12
11	Контрольна робота (2)	2
	Разом	64

ІІ семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Похідні вищіх порядків	8
2	Геометричні застосування похідних.	8
3	Дослідження функцій за допомогою диференціального числення Побудова та дослідження графіків функцій.	8
4	Контрольна робота	2
5	Невизначений інтеграл. Первісна та невизначений інтеграл. Інтегрування заміною змінної та інтегрування частинами. Інтегрування раціональних функцій. Методи інтегрування ірраціональностей. Інтегрування тригонометричних функцій.	10
6	Визначений інтеграл Обчислення визначених інтегралів. Геометричні застосування визначеного інтеграла.	6
7	Невласні інтеграли. Обчислення та дослідження на збіжність невласних інтегралів.	10
8	Застосування визначеного інтеграла Геометричні застосування визначеного	10
9	Контрольна робота	2
	Разом за ІІ семестр	64

ІІІ семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

1	Числові ряди. Дослідження на збіжність числових рядів з невід'ємними членами та знакозмінних рядів.	10
2	Функціональні ряди. Дослідження на поточкову та рівномірну збіжність функціональних рядів та послідовностей.	10
3	Степеневі ряди. Дослідження степеневих рядів на збіжність та розвинення функцій у ряд Тейлора. Задачі на почленну диференційованість та інтегрованість степеневих рядів.	8
4	Контрольна робота	2
5	Диференціальнечисленнячисловоїфункціїбагатьохзмінних. Дослідження функцій на неперервність. Обчислення частиних похідних та диференціалів першого порядку. Дослідження функцій на диференційованість. Геометричні застосування. Наближені обчислення із застосуванням диференціалів. Обчислення із градієнтом. Обчислення похідних і диференціалів вищих порядків. Формула Тейлора. Дослідження функцій на локальний екстремум.	18
6	Відображення із R^n в R^m. Задачі, які відносяться до існування та диференційованості неявно визначених числових функцій від однієї чи багатьох змінних. Дослідження неявно визначених числових функцій від однієї чи багатьох змінних на локальний екстремум. Існування та дослідження оберненого відображення (задачі на локальний дифеоморфізм). Задачі, які відносяться до існування та диференційованості неявно визначених відображень. Дослідження функцій на умовний екстремум.	14
7	Контрольна робота	2
	Разом за III семестр	64

IV семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інтеграл Рімана в R^n. Обчислення кратних інтегралів Рімана по циліндричним областям. Зведення кратних інтегралів Рімана до повторних інтегралів. Заміна порядку інтегрування у повторних інтегралах. Застосування кратних інтегралів Рімана до обчислення площ та об'ємів. Заміна змінних у кратному інтегралі Рімана. Застосування кратних інтегралів Рімана до обчислення площ поверхонь.	16
2	Криволінійні та поверхневі інтеграли першого роду. Обчислення криволінійних та поверхневих інтегралів першого роду та їх застосування у механіці та фізиці.	8
3	Криволінійні та поверхневі інтеграли другого роду. Обчислення криволінійних та поверхневих інтегралів другого роду та їх застосування у геометрії та фізиці.	8
4	Теорія поля Формули Гріна, Гаусса-Остроградського та Стокса. Елементи теорії поля. Застосування теорії поля у механіці та фізиці.	14
5	Контрольна робота	2

6	Інтеграли, що залежать від параметрів. Інтеграли Рімана, що залежать від параметру та їх обчислення. Дослідження на рівномірну збіжність невласних інтегралів, що залежать від параметру. Обчислення невласних інтегралів за допомогою інтегрування та диференціювання за параметром. Застосування інтегралів Діріхле, Ейлера-Пуассона та функцій Ейлера $\Gamma(p)$, $B(p,q)$ для обчислення невласних інтегралів.	14
8	Контрольна робота	2
	Разом за IV семестр	64
	Усього годин	256

5. Завдання для самостійної роботи

I семестр

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	Форма контролю
1	Основні поняття про дійсні числа та відображення [6]: 3.5, 3.9, 3.12.	14	К.р.1 екзамен
2	Елементарні функції та їх властивості [7]: 7.2, 7.3, 7.5, 7.15.	14	К.р.1 екзамен
3	Границя числової послідовності [6]: 8.11, 8.23, 8.29, 8.46.	14	К.р.1 екзамен
4	Границя числової функції однієї змінної [6]: 9.23, 9.26, 9.28, 9.46.	14	К.р.1 екзамен
5	Неперервність та типи розривів [6]: 10.33, 10.53, 10.64, 10.77.	14	К.р.2 екзамен
6	Похідна та диференціал [6]: 13.137, 13.171, 13.214, 13.217.	14	К.р.2 екзамен
	Разом за I семестр	84	к/р-2; кол.-1 в семестр

II семестр

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	Форма контролю
1	Похідні та диференціали вищих порядків. Геометричні застосування похідних. [6]: 15.9, 15.17, 15.18.	16	К.р.1 колоквіум
2	Дослідження функцій за допомогою диференціального числення. Побудова графіків. [6]: 18.10, 18.23, 18.40, 21.21, 21.29.	16	К.р.1 колоквіум
3	Невизначений інтеграл [7]: 5.196, 5.201, 5.221, 5.228.	30	К.р.2 екзамен
4	Визначений інтеграл Рімана та його застосування. [7]: 6.2, 6.167, 6.227, 7.114, 9.72.	26	К.р.2 екзамен
5	Невласні інтеграли. [7]: 11.125, 11.131, 12.133, 12.172.	24	К.р.2 екзамен
	Разом за II семестр	112	к/р-2; кол.-1

			в семestr
--	--	--	-----------

III семестр

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	Форма контролю
1	Числові ряди [7]:13.5, 13.7, 13.14(1,2,3), 13.20.	22	К.р.1 колоквіум
2	Функціональні ряди [7]: 18.5, 18.9(5,6), 18.14, 18.23.	20	К.р.1 колоквіум
3	Степеневі ряди [7]:20.3, 20.11(1-5), 20.14, 20.21.	20	К.р.1 колоквіум
4	Метричні простори [8]: 1.11, 1.12, 1.29, 1.73, 1.82.	10	К.р.2 екзамен
5	Диференціальне числення функцій кількох змінних [9]: 3265, 3266, 3278, 3304.	28	К.р.2 екзамен
6	Відображення із R^n в R^m [9]: 3486, 3498, 3523.	12	К.р.2 екзамен
	Разом за III семестр	112	к/р-2; кол.-1 в семestr

IV семестр

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	Форма контролю
1	Кратний інтеграл Рімана та його застосування [9]: 4204, 4209, 4211, 4213.	20	К.р.1 колоквіум
2	Криволінійні інтеграли [9]: 4238, 4246, 4276, 4292.	18	К.р.1 колоквіум
3	Поверхневі інтеграли. [9]: 4372, 4380, 4389, 4390.	18	К.р.1 колоквіум
4	Теорія поля [9]: 4437, 4440.2, 4441, 4447.	18	К.р.1 колоквіум
5	Інтеграли, що залежать від параметра [9]: 3735, 3738, 3765, 3780.	20	К.р.2 екзамен
6	Ейлерові інтеграли. [9]: 3850, 3856, 3874, 3878.	18	К.р.2 екзамен
	Разом за IV семестр	112	к/р-2; кол.-1 в семestr
		420	

--	--	--	--

6. Індивідуальні завдання
Не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

Лекції та практичні заняття проводяться аудиторно. У разі оголошення карантину, заняття проводяться аудиторно або дистанційно (за допомогою платформ ZOOM, MOODLE) відповідно до наказу ректора Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна.

8. Методи контролю

Поточний контроль – опитування. Контрольна робота (8). Колоквіум (4).
Підсумковий контроль - екзамен.

9. Схема нарахування балів

I семестр

Контрольна робота 1	Колоквіум	Контрольна робота 2	Екзамен	Сума
Розділ 1, 2, Тема 1, 2	Розділ 1, 2, Тема 1, 2	Розділ 3	Розділ 1,2, 3 Тема 1, 2	
20	10	30	40	100

II семестр

Контрольна робота 1	Колоквіум	Контрольна робота 2	Екзамен	Сума
Розділ 4, 5, 6; Теми 1,2;	Розділи 4-6; Теми 1,2	Розділ 7; Тема 1,2,3.	Розділ 7; Тема 1,2,3.	
20	10	30	40	100

III семестр

Контрольна робота 1	Колоквіум	Контрольна робота 2	Екзамен	Сума
Розділ 8; Теми 1-3.	Розділ 8; Теми 1-3.	Розділ 9; Тема 1-3.	Розділ 9; Тема 1-3.	
20	10	30	40	100

IV семестр

Контрольна робота 1	Колоквіум	Контрольна робота 2	Екзамен	Сума

Розділ 10; Розділ 11; Тема 1-3.	Розділ 11; Тема 1-3.	Розділ 12.	Розділ 10; Розділ 12.	
20	10	30	40	100

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	
Оцінка	Пояснення	
90 – 100	Відмінно	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
70 – 89	Добре	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
50 – 69	Задовільно	Теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками.
1 – 49	Незадовільно	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	
70-89	добре	зараховано
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Дороговцев А.Я. Математичний аналіз, ч. I, II. –К.; Либідь, 1994.
2. Л.І. Дюженкова, Т. В. Колесник, М. Я. Лященко, Г. О. Михалін, М.І. Шкіль Математичний аналіз у задачах і прикладах. Київ. Вища школа, 2002
3. М. В. Заболоцький, О. Г. Сторож, С. І. Тарасюк. Математичний аналіз – К. : Знання, 2008. – 421 с.

Допоміжна література 1. Гришко О. Ю., Нагнибіда М. І., Настасієв П. П. Теорія функцій комплексної змінної: Розв'язування задач. – К.: Вища школа, 1994.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. www-library.univer.kharkov.ua
2. <http://mathworld.wolfram.com/topics.html>